

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA- ÉS ENERGIAIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

JÓ SZERENCSE T!

59. Bányásznapi 2009. Tatabánya

Az 59. Bányásznapi országos központi ünnepsége 2009. szeptember 3-án, Tatabányán a Jászai Mari Színházban került megrendezésre, a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium, a Magyar Bányászati

és Energiapari Dolgozók Szakszervezete elnöke, Dr. Tolnay Lajos, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke, Dr. Tihanyi László a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, Bencsik János, Tatabánya Város polgármestere, országgyűlési képviselő, valamint Dr. Zoltay Ákos a Magyar Bányászati Szövetség ügyvezető főtisztára, az ünnepség levezető elnöke.

Rabi Ferenc, a BDSZ elnökének megnyitóját követően Hónig Péter miniszter mondott ünnepi beszédet, majd Dr. Faller Jenő külügyi államtitkár, Dr. Gulyás Kálmán SZMM szakállamtitkár, Bencsik János Tatabánya polgármestere, országgyűlési képviselő köszöntötte az ünnepség résztvevőit.

A Bányásznapi alkalmából „Kiváló Bányász”, „Ministeri Elismerés” miniszteri kitüntetések, „Magyar Bányászatért” ezüstérmek, és jubileumi plakettek, Magyar Bányászati Szövetség kitüntetései, az MBSZ és a BDSZ által

közösen adományozott Bányász és Bányamentő szolgálati oklevelek, valamint a Bányászati és Energiapari Dolgozók Szakszervezete által a „Bányásztelepülések polgármestereinek elismerő oklevele” és „BDSZ nívódíjak” kerültek átadásra. Végül a „Tatabányai Bányászati Szövetség” alapított

Rabi Ferenc ünnepi megnyitója

Jó szerencsét! Tisztelettel és szeretettel köszöntöm Tatabányán az 59. Bányásznapi résztvevőit, köszönöm, hogy elfogadták meghívásunkat és szakmai ünnepünkön velünk együtt ünnepelnek. A bányászat azon kevés szakmák közé tartozik, amely működése első évtizedeiben, évszázadaiban kifejtett tevékenysége alapján szakmai ünnepét megtartja. A bányáipar közönséget, kultúrát, és egyéb más hatásokat is teremtett. Így volt ez Tatabányán is. Hiszen sokan azért jöttünk vissza ide, nagy örömmel, mert valamikor Tatabányát úgy kezelték, mint a magyar szénbányászat központját. A Tröszt itt működött és sok-sok élmény köt ide a jelenlétük közül is, bennünket. Tisztelettel azért, mert Tatabánya városa nem felej-

kitüntetést Bencsik János polgármester adta át.

Az ünnepség hivatalos része a Bányász Himnusz elnéklésével zárult. Az ezt követő állófogadáson Vasas Mihály a BDSZ Tatabányai Szövetségének elnöke mondott pohárköszöntőt.

tette el, hogy 1902-ben községgé válását, majd azt követően, negyvenöt év múlva, várossá válását is nagyobb részt a szénbányászatnak köszönhetette. Akik olvasták, forgatják a tatabányai szénbányászat történetét felidéző könyveket, tudják, hogy ha megjeleníteni akarnánk a szénmedencében kitermelt szén mennyiségét, akkor egy hatszáz méter magas piramist kell elképzelnünk. Másik összehasonlításban, ha kéttengelyes vasúti kocsiba rakták volna az itt kitermelt szenet, hatvanhatezer kilométer hosszú szerelvény jönne létre, ami másfélkörbeérné a Földet. Ez egy nagyon nagy teljesítmény. Azok teljesítménye - s erről szól a Bányásznapi -, akik nap, mint nap vállalták a veszélye-

(Folytatás a 2. oldalon)

A BDSZ programjából

November 13-án ülésezik a Bányászati, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének (BDSZ) XXXII. kongresszusa. Ezt megelőzően ez év július 7-én ült össze szakszervezetünk legmagasabb döntéshozó fóruma, s elvégezte a számadást, az elmúlt négy évről. Az Országos Tanács beszámolt a küldötteknek a bányászszakszervezet tevékenységéről, eredményeiről, hogy lezárva egy korszakot, másokkal összefogva, újat kezdjen. Alapszabályt módosítottunk, tisztségviselőket választottunk, s alapszervezeteink is elvégezték ugyanezt a munkát. Még folynak a beszámoló és vezetőségválasztó taggyűlések, így mindenre kiterjedő és tanulságokat is hordozó összegzést nem tudunk adni, de a tendenciák már körvonalazhatók, s nagy biztonsággal felvázolható a jövő számos tennivalója.

A teljesség igénye nélkül, három olyan tennivaló prognosztizálható a következő évek programját illetően, amely minden bizonnyal ott lesz szakszervezetünk feladatai között.

Az első, s talán legfontosabb, a tagság igényeiből, elvárásaiból fakadó parancs: meg kell védeni vívmányainkat.

Persze ez manapság nem olyan egyszerű, mint kijelenteni. A gazdasági és pénzügyi világválság nem kerülte el iparágunkat sem. Számítatlan cégünket, társaságunkat állította kezelhetetlen helyzet elé, s ez az ott dolgozó munkavállalókra rakott olykor kibírhatatlan terheket. Több helyen állították őket tisztségvesztés elé, hiszen arra a kérdésre, hogy „vagy a munkahely, vagy a kollektív szerződésben lefektetett vívmányok”, nem lehet jó választ adni. A BDSZ országos tanácsa „Válság-Alapot” hozott létre, éppen ezeknek a humánpolitikai problémáknak a kezelésére. Természetesen ezzel nem tudjuk megoldani a gondot – ez nem is a mi dolgunk -, de egyfelől, a kis segítség is segítség, másfelől (ez az igazi üzenete e lépésnek) a bányásztársadalom bizonyítékait történelmi korszakokon átvivő szolidaritását. Azok a szervezeteink, melyek megtehették, önként járultak hozzá az Alap feltöltéséhez, hogy segítsenek bajbajutott társaikon.

Annak ellenére, hogy nehéz ma jogosultságokat védeni, számos olyan vívmányunk van, mely él és működik, s melyekre büszkék vagyunk. A bányászszakszervezet mindig kiállt tagjai érdekeinek védelmében, s ezt a jövőben is megteszi.

A második feladat, hogy belső igényeinket tegyük szakmakultúránk emlékeinek megőrzését, tradícióink ápolását. E téren – nem kis mértékben a BDSZ segítségével és ösztönzésére – komoly sikerként könyvelhetjük el, hogy szinte nincs olyan bányász-, vagy egykori bányásztelepülés, ahol ne lenne emléke az ősi szakmának. Fontos ez különösképpen azokon a területeken, ahol már régen nincs termelés, nincs bányász. A bányászidentitás megőrzésének lényeges eleme, hogy legyen egy emlékhely, ahol bemutatathatók a tárgyi, szellemi emlékek, bányászati eszközök, szerszámok, berendezések. Örvendetes, hogy ennek felismerése ma már általános, hiszen ez azt jelenti, hogy az adott település büszke a múltjára és nem felejt el, hogy mit köszönhet a bányászatnak. Nem szabad, hogy ez a számunkra oly fontos szakmakultúra feledésbe merüljön.

A harmadik fontos tennivaló, hogy az Ipari-, Energetikai Szakszervezetek Szövetségén belül erőkoncentráció alakuljon ki. Ennek a folyamatnak a bányászszakszervezet az élére állt. XXXI. kongresszusunkon, ahol döntöttünk a befogadásról, azért módosítottuk az Alapszabályunkat, hogy a velünk fúzióra lépő Ruházati Dolgozók Szakszervezete és Textilipari Dolgozók Szakszervezete zökkenőmentesen csatlakozhasson hozzánk. Októberben mindkét ágazati szakszervezet megtartotta beszámoló kongresszusát, s a küldöttek egyöntetűen döntöttek arról is, hogy fuzionáljanak a bányászszakszervezettel. Új nevünk: Bányászati, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete.

Nem szükséges külön bizonygatni, hogy mennyire fontos manapság a szakszervezeti összefogás. Mégis inkább arról hallunk gyakran, hogy az érdekképviseletek széthúznak, osztódnak, részekre hullnak. Mi most éppen ennek ellenkezőjéről szeretnénk tanúbizonyságot adni. Arról, hogy a folyamat megfordítható, s ha vannak értő partnerek, izmosítható a munkavállalói érdekvédelem. Méltó és egyenrangú együttműködés ez. Annak felismerése, hogy együtt nagyobb eséllyel képezünk ellensúlyt a munkáltatói oldallal szemben, s közös vívmányaink sikeres védelme csak így garantálható.

A BDSZ XXXII. kongresszusán a három egyesülő szakmai szakszervezet százötven küldöttje fogja megvitatni a 2009-2014 közötti közös programot, amely a „vívmányaink megőrzése érdekében” alcímet viseli. A program felöleli az érdekvédelmi munka valamennyi területét, miközben bemutatja azt a szakmai közeget, amelyben célkitűzéseink megvalósítása okán dolgoznunk kell. Néhány fejezet az írásos anyagból: természeti forrásaink jövőképe; a könnyűipar perspektívái; foglalkoztatás, bérek, munkaidő; kollektív szerződések; társadalombiztosítási kedvezmények; munkavédelem, foglalkozás-egészségügy; szervezeti munka; nyugdíjasok tevékenysége; információáramlás, informatika; a szakszervezet lapja; nemzetközi tevékenység; oktatás, képzés; gazdálkodás; hagyományaink ápolása.

Lesz tennivaló bőven 2014-ig. Az elkövetkező öt évnek is a legfontosabb feladata lesz, hogy megőrizzük vívmányainkat, hogy az Európai Unió szigorú követelményeinek megfelelően se veszítsen el a bányáipar, a ruházatiipar és a textilipar munkahelyeket, s a BDSZ, természetesen szövetségeseinkkel találva, képes legyen hatékony érdekvédelemre.

A Bányászati, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete, a tagságát alkotó három szakmai szakszervezet évszázados hagyományaira, az elődök tapasztalataira és eredményeire támaszkodva, a saját erejében bízva és a szövetségeseivel összefogva sikeresen kezdhethozzá a következő öt év feladatainak megvalósításához. Ennek garanciája a program.

Jó szerencsét hozzá!

Hámori István Péter

59. BÁNYÁSZSNAP – 2009. TATABÁNYA

Rabi Ferenc ünnepi megnyitója

(Folytatás az 1. oldalról)

ket, azok, akik odafigyeltek egymásra a földalatti munkavégzésben, azok, akik értéket teremtettek, és igyekeztek fegyelmükkel, közösségi hatásukkal a mindennapokra is odafigyelni, s eredményeket elérni.

Ugyanúgy, mint máshol is, a bányászati kultúrát teremtett. Örülök a megújult Népháznak, amely a bányász-kultúra palotája volt, s remélem, hogy marad is. Örülök annak is, hogy Tatabányán újra erőteljesen érezhető az egyéb más - sport, kulturális - hatásoknak a jelenléte. Ezért mindenképp szeretnék köszönetet mondani Tatabánya város önkormányzatának, a helyi bányászszakszervezetnek a bányásznap ünnepség megszervezéséért, a feltételek biztosításáért. Bízom benne, reménykedem, hogy ez mindannyiunk számára nagyon szép ünnep marad.

Tisztelt jelenlévők, hölgyeim és uraim!

A magyar bányáipar elmúlt egy éve nehéz kihívásokat jelentett, hiszen a válság egyes hatásai megjelentek a bányáiparban is. Azt reméltük, hogy ezek a hatások munkahelyeket kevésbé fognak érinteni. Voltak olyan, szociális partnerségre épült megállapodásaink, ahol a szakszervezet tudomásul vette, hogy a jövő érdekében bizonyos juttatásokról le kell mondania a munkavállalóknak. Tudomásul vette, hogy a válság hatásait nem tudják másképpen megoldani, elkerülni, csak ha odafigyelnek a kollektív szerződés aktualizálására. Szeretném innen megköszönni, a bauxitbányászok szociális felelősségét, akik nehezen meghozott döntésükkel, sokat tettek azért, hogy a cég jövőbeli működőképessége megmaradjon. Remélem, hogy a következő időszakban a tulajdonosok, a menedzserek is hasonló módon fognak majd egy jobb időszakban viszonyulni a bauxitbányászok gesztusaihoz, a kollektív szerződés tárgyalásainál.

Mi az utolsó mélyművelésű szénbánya működését 2014-ig képzeljük el. Szeretnénk, ha ennek a feltételrendszer kialakulna, s abban bízunk, hogy képesek lesznek a márkushegyi bányászok 2014-ig tovább végezni értéktérítő munkájukat. Az egyéb más, nem fém ásványbányászat esetében is voltak kisebb nagyobb ciklikusságok a termelésben, de összességében ez az iparág szakmai tudásával, termelésével, szép eredményeket ér el. Elsősorban a nagyberuházásokhoz kötődően, illetve az építőipari megrendelésekhez kötődően. Abban reménykedünk, hogy a következő időszakban, jobban ki tudjuk használni a hazai ásványi nyersanyagainkat, s ezen a területen is jelentősebb előrelépést érünk el. Nagyon sokat tettek a kollégák azért, hogy a „volt” Mecsekurán majd Mecsekérc Zrt jól működő, kiváló cég legyen. Volt is ígéretünk arra, hogy éppen ezért létre jöhet munkáltatói (menedzser) és munkavállalói közös tulajdonlás. Bízom benne, hogy ez megvalósul, mert ez a közösség remek tervezőmunkával, piaci kutatással képes arra, hogy hosszabb távon tudjon jó minőségű munkahelyeket fenntartani, biztosítani.

Szeretnék köszönetet mondani nyugdíjasainknak, akik a bányászszakszervezet kereteiben és azon kívül is nap, mint nap odafigyelnek egymásra, segítik azokat, akik a válság következményeként nehéz helyzetbe kerültek.

Összességében, mi bányászok úgy gondolom, hogy talán attól leszünk erősek és figyelnek oda ránk, ha ez az

összefogás, ez az erő megmarad. Új fogalmakat tanulunk az európai szociális párbeszédben. Új technológiákról hallunk, új eljárásokról, amelyek azzal a reménnyel töltenek el bennünket, hogy a bányász szakma jövője megtehető, s a bányász szakma továbblépése, továbbfejlődése a szociális partnerséggel biztosítható.

Büszkék vagyunk arra a teljesítményre is, amit a bükkábrányi bányában összeszerelt, a világ legnagyobb kompakt kotrógépe jelent, s kívánjuk, hogy az ott dolgozó bányászok sikeresen, eredményesen tudják működtetni ezt az új technológiát.

Innen szeretnék köszönetet mondani Horvát J. Ferenc úrnak, a Magyar Energia Hivatal volt elnökének, aki hosszú évtizedeken keresztül szakmánkat, s a bányászszakszervezet törekvéseit is figyelemmel kísérte, s igyekezett kérdéseinkre korrekciókat, kiszámítható válaszokat adni. Dr. Matos Zoltán úrnak pedig sikereket kívánok, hogy versenysemleges piaci körülményeket tudjon teremteni, energiahivatali tevékenységet folytatni. Köszöntöm a hatvanéves miskolci egyetemet is, amely egyik fő hordozója selmecbányai hagyományainknak, hiszen most a kétszázhetvenöt éves bányász „tisztí” képzést fogják, hagyományaik alapján megünnepelni.

Zárógondolatként azt erősítem, hogy a bányáiparban felhalmozódott tudásra szükség van, legyen az föld alatti, vagy külszíni tevékenység, mert ez az a tudás, amely termel-

kenységet, új munkahelyeket teremthet, ami számunkra legfontosabb. Bízom abban, hogy ezek a munkahelyek tisztességes megélhetést adnak majd a bányászoknak, akik a családjukról, környezetükről ezáltal tudnak gondoskodni.

Még az ókorban fogalmazta meg Arisztotelész a következő gondolatot: van olyan föld, amelynek a mélyébe kell hatolni, hogy több embert legyen képes ellátni, mint a felszín termése. Ez a gondolat maradjon meg.

A bányászat értéket teremt, az új bányáipari technológiák környezetbarát technológiák lehetnek, s az a tapasztalat, tudás, ami megvan, segítheti, hogy a magyar nemzeti össztermékhez és magyar gazdaság fenntartható fejlődéséhez sikeresen tudjunk hozzájárulni.

A bányásznap ünnepséget – e gondolatok jegyében – megnyitom. Köszönöm a figyelmüket!

Hónig Péter ünnepi beszéde

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves vendégek, kollégák!

Megköszönöm meghívásukat. Megtisztelő számomra, hogy itt lehetek Önök között, ennek a kihívásokkal teli, ugyanakkor szép eredményekkel működő szakmának, iparágunk az 59. központi ünnepségén. Már a rendezvény helyszíne az ünnepség rangját hivatott hangsúlyozni, hiszen ez az esemény itt Tatabányán, az iparág egykori fellegetváróban kerül megrendezésre. Az idők folyamán az ünneplés szellemisége sokat változott. Ezen a napon a bányásztársadalom eredetileg mártírjaira emlékezett, az emlékezést egy idő után az együvé tartozás ünneplése váltotta fel, majd ehhez csatlakozott később a társada-

lom, elismerve a szakma teljesítményét, a bányászok áldozatos munkáját.

Kedves Vendégek!
Összinté tisztelettel köszöntöm Önöket, akik a bányászat szerteágazó területein dolgoznak, e szép szakma írott és íratlan törvényei, a hagyományok, a veszélyes és nehéz munkakörülmények formálta közösségben. A bányászok, generációkon át, munkájuk jellegéből adódóan, közösséget teremtő közösséget formáló emberek voltak, hiszen a bányászatban nincs egyéni teljesítmény, abban mindig a kollektív csapatmunka érvényesül. A bányászok munkája és a bányászat is folyamatosan átalakult, formálódott a történelem során. Egyetlen dolog mutatott csak állandóságot, az, hogy a bányászok munkájára szükség van, és a jövőben is szükség lesz. Életünk jelentős részét szövi át mindaz, amit a bányászat kitermel számunkra. Az Önök munkájának eredményével találkozunk otthonunkban, munkahelyünkön, vasút és közúthálózatunk építésénél. Az Önök munkájának eredményeként jutunk energiához.

Az 59. Bányásznapon a kormányzat nevében megköszönöm a munkájukat, s a továbbiakban is jó egészséget, s a hagyományos bányászokszönettel kívánok jó szerencsét!

Dr. Faller Jenő köszöntője

A nemzetközi politika a külpolitika, hosszú évszázadok óta háborúkról, békékről, szövetségekről szól. Az utóbbi néhány évtizedben megjelent az energiabiztonság problémaköre, s erről szeretnék néhány szót szólni.

A magyar energiaellátás diverzifikálása a magyar kormány legfontosabb feladata.

2008-2009 évfordulóján az ukrán-országi gázválság, amely magyarországi kezelésének én is részese voltam, úgy gondolom, hogy teljesen új helyzetet teremtett a világban – egy picit a szeptember 11-ei New-yorki merényletekhez hasonlítható – másnap az emberiség már nem tudott úgy gondolkodni, ahogy korábban. Ki vagyunk téve – nemcsak mi, hanem rajtunk kívül még nyolc, uniós tagállam is – az ukrán-országi gázvitának és én nem vagyok benne biztos, hogy e tekintetben az idei év jobb lenne, mint a tavalyi. Mindezek fényében a kormány valamennyi gázszállítási eszközt, módszert – hívjuk azt Déli-Aramlatnak, Nabuccónak – vizsgál. A Nabucco esetében a kormányközi megállapodást aláírtuk, bizonyos fajta biztonságunk növekedett. Az energiabiztonság megszilárdítása érdekében, én úgy gondolom, felértékelődik a szilárdásvány-bányászat, felértékelődik az építő- és nyersanyagiparhoz szükséges kő- és kavicsbányászat. Természetesen nem szabad megfedkednünk az emberiség egyik legnagyobb kihívását jelentő vízhiány feloldásáról, a vízbányászatról.

A bányászat kiemelten fontos tényező Magyarország, de az Európai Unió ellátásának biztosításában is. Én egyetértek ebben a tekintetben a Werhagen, európai uniós biztos, által kidolgozott nyersanyag-stratégiával. Ebből a javaslatból kiindulva én úgy gondolom, hogy javítani kell a magyar bányászat működési feltételein. Ki kell egészíteni és jobban hozzáférhetővé kell tenni a lelőhelyekről szóló információkat. Fel kell lépni a minőségi és mennyiségi problémákkal szemben a bányászatokhoz kapcsolódó egyetemi oktatásban. A jogi szabályozásra is érdemes gondolkodni. A szektor nem vonzó a munkavállaló számára, negatív a kommunikáció, a rossz, hibás és csekély bérezés miatt. A magyar bányászok számára meg kell teremteni a lehetőségeket, hogy elsősorban itthon, esetleg külföldön vállalhassanak munkát, ez utóbbihoz nyelvi képzésre, a mobilitás segítésére van szükség. Érdemes feltárunk, az említett körülmények között hazánk-

ban is az ásványbányászatban a báziskészleteket. A világi piaci tendenciák azt mutatják, hogy a hazai kulféjtéses lignit, továbbra is ezen a bázison marad, az immáron szigorú környezetvédelmi előírásoknak megfelelően. Az ár mellett az ellátásbiztonság és a foglalkoztatási szempontok is a lignitbányászat mellett szólnak.

Amiről még szólni szeretnék ez a nemzetközi kapcsolatokban egyre jobban megerősödő, nem kormányközi, úgynevezett civil kapcsolatok szerepe. E tekintetben a magyar bányászat a többi szakmához képest példamutató. Akár a Bányászati és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetét, akár a Magyar Bányászati Szövetséget tekintjük. A MBSZ aktívan vesz részt az EU Kitermelő ipari, Bányász Ágazati Párbeszéd Bizottság munkájában, a bányászszakszervezet elnöke pedig az EMCEF Szociális Párbeszéd Bizottságának elnöke. Köszönet illeti őket nem csak a bányásztársadalom, de a magyar diplomácia nevében is. Lobbitevékenységük fontos.

Az ásványi energiaforrás az ásványi energiaforrás, mint valódi értéktérítő tevékenység nélkülözhetetlen a magyar gazdaságban, az infrastrukturális fejlesztések, s az ország energiaellátásának biztonsága érdekében.

Tisztelet és elismerés mindazoknak, akik a nemzetgazdaság szempontjából kiemelkedő jelentőségű, mindennapi munkavégzésükkel ezt biztosítják. Meggyőződésem, hogy a bányásztársadalom továbbra is érezni fogja az ország megbecsülését, s ehhez kívánok Önöknek jó szerencsét!

59. BÁNYÁSZNAP – 2009. TATABÁNYA

Dr. Gulyás Kálmán hozzászólása

Tisztelt ünneplő bányászok! Készülve a mai napra – manapság a modern kor mindenféle technikai segítséget megad a tájékozódáshoz – én is az internethez fordultam, s elkezdtem keresni erre a szóra, hogy: bányásznapi. Hihetetlen sok címet dobott ki a kereső és én elkezdtem tallózni ezek között. Tudom, hogy ez az 59. alkalom, tudom a gyökereit, tudom, hogy 1919, s azt is tudom, hogy ez mennyire fontos ünöknek. Döbbenetes képekre találtam. Elnézést, hogy ilyen szubjektív felvezetéssel indítom a szakmai részt. Komlón, a hetvenes évek környékén szénmosót építettek, s a filmhíradóban elmondták róla, hogy ez Közép-Európában a legmodernebb, a legtisztább, a legkorszerűbb berendezése. A következő film 2001, s azt mutatják, hogy miként robbantják fel az egészet. Ez azért döbbenetes, mert benne van az egész iparágunk, szakmának a közelmúltbeli története. Az az átalakulás, amin átmént ez a szakma. Néztém a számokat tovább és azt láttam, 1990. Nyolcvan-nyolcvanezer alkalmazottja van a magyar bányáknak. Ma tizenegyezer körül mozog ez a szám. Mégis hozzá kell tennem, és visszaigazolom, ámbár nem vagyok szakember, csak a leírt szöveg és számok alapján, hogy korszerű technológiával kétszer annyit lehet termelni, kevesebb emberrel.

És akkor, ami az én szakmám, ami a tárca feladata: a konfliktuskezelés, az érdekegyeztetés. Emberekről van szó, munkavállalókról, akik adott esetben naponta az életüket kockáztatják, mondjuk egy mélyművelésű bányában, s ott vannak a munkaadók, akik már többnyire nem az állam, hanem a külföldi tőkebefektetők, vagy magyar tulajdonosok képviselői. Ha közöttük konfliktusra kerül sor, azt az érdekegyeztetés különböző fórumain lehet rendezni.

A magyar érdekegyeztetés húszéves múltra tekint vissza. Mindenki ismeri az Országos Érdekegyeztető Tanács történetét, a konfliktusok rendezésében játszott szerepét. Viszont a szakmák, így a bányászat problémáival érdemben az ágazati párbeszéd bizottságok foglalkoznak. A bányáiparban, szinte az elsők között jött létre 2003-ban, s azóta kiválóan működik itthon és kiválóan működik az Európai Unióban is. Ez utóbbinál elmondhatjuk, hogy a hazai szociális párbeszéd eredményességének az elismerése, hogy Brüsszelben, mind a munkaadói, mind a munkavállalói magyar bányász érdekképviselet adott és ad jelenleg is elnökök e bizottságok élére. 2009. június 22-én, a magyar parlament szinte egyhangúlag elfogadott két törvényt. Az egyik az országos érdekegyeztetésről, a másik az ágazati párbeszédéről szól. Azt kell mondanom, hogy szerves fejlődés következtében – az OÉT ese-

tében ez hosszabb, az ÁPB-k esetében rövidebb ideig tartott -, törvényi garanciákat és háttérrel kapott mindkét olyan intézmény, amely arra hivatott, hogy a szociális partnerek egymás között egyezzenek meg azokról a kérdésekről, amik fontosak egy szakmán belül a munkahelyek biztonsága szempontjából, a munkafeltételek biztonsága szempontjából, a kollektív kapcsolatok szempontjából. Én úgy gondolom, hogy ez egy sikertörténet.

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium nevében köszönöm a meghívást. Kívánok minden bányásznak és bányászcsaládnak jó szerencsét, a dolgozó bányászoknak biztonságos munkahelyet és munkát és kívánom, hogy ne csak az ágazati párbeszéd bizottság, de szent Borbála is védje őket. Köszönöm, hogy meghallgattak.

Bencsik János köszöntője

Tisztelt Ünneplők! Tisztelt Ünneplő Közönség!

Tatabánya városa, az önkormányzat, a városban működő bányász szakszervezet nagy örömmel tett eleget az országos Bányásznapi megszervezésével járó kötelezettségeinek. Hiszen ez a találkozó jó lehetőséget biztosít arra, hogy a város felmutathasson azt a bányászati kultúrközösséget, a magyarországi bányász közösség számára, hogy nem lett hűtlen a bányász hagyományok őrzéséhez, hiszen a Magyar Általános Kőszénbányák Rt által még a XX. század első felében létrehozott jóléti intézményeket, létesítményeket jó gazda módjára vásárolta meg, s jó gazda módjára újította föl, az elmúlt években. Közösségi forrásból s elsősorban hazai, helyi, 80%-ban tatabányai forrásokból kilencmilliárd forintot fordítottunk a Jászai Dalszínház működési központjaként is jegyzett Népház épületére, amelyben jelenleg is ünnepljük az 59. Bányásznapot. Felújítottuk Tatabánya sportlétesítményeit, és építettük újja a strandot, s építettük vele együtt egy városi élményfürdőt.

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Ezekben a pillanatokban arra is kell gondolnunk, milyen felelőssége van a bányásztársadalomnak az ország gazdasági életében. Hiszen a Föld mélye által magába zárt ásványvagyon és kincs, az közös kincs, nemzeti vagyonnak számít, s ezzel felelősen kell gazdálkodni. Elsősorban az abból származó hasznat a közösség erőforrásaként és megerősítésére kell fordítani. Ahogy az történt mintegy száz esztendővel ezelőtt is, országszerte a Kárpát-medencében, a Magyar Általános Kőszénbányák Rt tevékenysége alapján, amely a megtermelt haszon egy jelentős részét közszolgáltatásokra, jóléti szolgáltatásokra, kulturális, egészségügyi, oktatási és sportfejlesztésekre, ahogy szokták mondani, beruházásokra fordította. Magántársaságról van szó. Akkor, amikor az ásványi kincsek hasznosításáról beszélünk mennyivel fontosabb, és kötelességünk is kijelenteni, hogy az ebből származó haszon, jelentős részét vissza kell forgatni a közösségi erőforrás alakító rendszerekre. De kitételeket is kell tennünk, hiszen vannak olyan ásványi kincseink, amelyeket nem is szabad kiadni a nemzetgazdaság kezéből, a nemzet, mint tulajdonos kezéből, s ezek közé tartozik a karsztvíz-kincs, és az a termálvíz-kincs, amely szintén a földben található, s kapcsolatban van a bányászati

tevékenységgel is. Hiszen ma már a bányászatból élők egy jól meghatározható része éppen a hazai vízbányászatban, vízszolgáltatásban, illetve a termálvíz vagyon feltérképezésében és felszínre hozatalában tevékenykedik. Mindezek az elkövetkezendő években, évtizedekben különös szerepet fognak betölteni az ország gazdasági fejlődésében, hiszen a biztonságos ivóvízellátás, az alternatív energia felhasználás potenciál bővítése, a méltán szép jövő előtt álló biokertészet energiával és vízzel való ellátása, a hazai idegenforgalmi potenciál jobb kihasználása számtalan úton kapcsolódik ezekhez az iparágakhoz, ágazatokhoz.

Égészen biztos, hogy az elkövetkezendő évek gazdaságpolitikájában a versenypiaci igény ismeretében, kiemelt helyzetbe fog kerülni az építőipar, s ez a hazai ásványbányászatban foglalkoztatott társaságok számára a jelenleginél perspektivikusabb jövőképet ígér, hiszen az építőipar az, amely a hazai piacélenkítő döntések következtében a leggyorsabban tudja aktivizálni a nemzetgazdaságot. Erre kell készülnünk közösen, annak érdekében, hogy az elkövetkező Bányásznapon legyen mit megosztani önkkel, tapasztalatokat és híreket egymással.

Természetesen aggódunk a hazai mélyművelésű bányászat jövőjéért is. Kiváltképpen ebben a térségben, hiszen a Vértesi Erőmű Zrt nem magántársaság, hanem a nemzeti vagyon középső MVM Rt leányvállalataként végzi munkáját. Mindenképpen arra kérjük szakállamtitkár urat, hogy akkor, amikor elérkezik az ideje annak, hogy a munkavállalói érdekeket is kell a párbeszédbizottságok sokaságában érvényesíteni, akkor ne feledkezzenek, ne feledkezünk meg arról, hogy a gazdasági

szempontok mellett a humán erőforrás érdekeit, szempontjait is figyelembe kell venni, mert a humán erőforrás megléte és annak a karbantartása, megtartása tudja egy gazdasági térség számára biztosítani a megfelelő szerkezetváltást. Középtávon a humán erőforrással ebben a térségben nagyon felelősen kell gazdálkodnunk. A jelenlegi gazdasági időszakban és a következő években is. Talán még kevesen tudják, azt, hogy a városi önkormányzat az ideai esztendőben bevásárolt az energiáiparba. Néhány napon belül a városi önkormányzat többségi tulajdonába kerül a városban működő Tatabányai Fűtőerőmű Kft, ahol hőenergia és villamos energia előállítására is sor kerül. Éppen ezért a bányászat, a bányászok mellett a város közössége nevében szeretném köszöneti a villamos-ipari dolgozókat is. Mindannyiunk számára, a bányásztársadalom számára, s az egész ország számára jó szerencsét és gazdasági növekedést kívánok Tatabányának, annak érdekében, hogy a megélhetésünket, közösen összefogva, a bányászatra nagyon is érvényes szociális hozzáállással közösen megteremtjük. Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Vasas Mihály pohárköszöntője

Városunkat a szénbányászat tette várossá, megyeszékhellyé. A százötz éves bányászok alatt – itt már

elhangzott, hogy hány méter vagon-sor, vagy milyen magas piramis lenne az itt megtermelt szénből – közel ket-tőszázmillió tonna szenet hoztak ki a bányászok itt Tatabányán és a vonzáskörzetben. A rendszerváltás után Tatabánya ipari szerkezete átalakult. Folyamatosan zárták be a bányákat, s 2004-ben véglegesen befejezték a városban és környékén a széntermelés.

De azért elmondhatjuk, hogy Tatabányán még vannak bányászok, akik Márkushegyen dolgoznak és vannak, akik Tatabányán dolgoznak, a víztermelő bányáüzemben.

Hölgyeim és Uraim!

A polgármester úr elmondta, hogy micsodakincszivóvíz. Elmondhatjuk, hogy mi ezt a kincset termeljük ki a föld alól. Ezért is nagy megtiszteltetés számunkra, hogy immáron harmadik alkalommal rendezheti meg városunk az országos központi bányásznapi ünnepséget. Köszönjük, hogy megtisztelték bennünket. Ez alkalomból a rendező bizottság nevében szívből gratulálók a kitüntetetteknek, köszöntjük a bányászainkat, bányász nyugdíjasainkat, és a bányászcsaládokat.

Engedjék meg, hogy mindenkinek személy szerint nagyon jó egészséget, munkasikereket, és bányászköszöntéssel Jó szerencsét kívánjak. Emeljük poharunkat a kitüntetettek, a jelenlévőkre, a bányásztársadalomra!

Bányász szakképzési konferencia Várpalotán

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

B.F.Sz.

Tisztújító küldöttgyűlés Márkushegyen

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

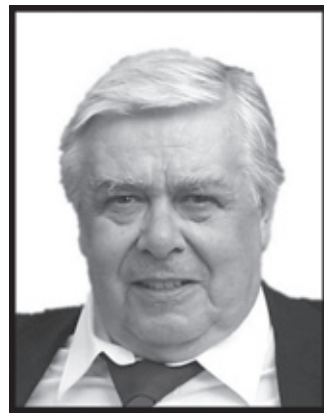
sawia

CSATLÓS FERENC

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

A bányai munkae-
rté-
rté-
rté-

Bányász emléktábla avatása Belgiumban

2009. február 27-én a most Belgiumban élő Somi Judit megkezdte e sorok íróját és tájékoztatta arról, hogy a Charleroi (Marcinelle) Bois du Cazier bányában 1956. augusztus 8-án történt a legnagyobb belgiumi bányakatasztrófa. A tűzvészben 262 bányász (136 olasz) halt meg. A nagy létszámot az 1946-ban megkötött belga – olasz munkaerő-import egyezmény indokolta, ugyanis az egyezmény szerint 1946–1947 között hetente Olaszország 200 munkást küldött, melyért minden hónapban minden munkás után négy mázsa szén került. 140 ezer bányászból 120 ezer telepedett le és még a múlt század végén is Belgiumban éltek. Részben emiatt Olaszország felmondta a bevándorlási egyezményt és ezután több országból érkeztek bányászok. A bányaszerencsétlenségben 95 belga, 8 lengyel, 6 görög, 5 német, 3 magyar és 1 – 1 algériai, francia, angol, holland, orosz, ukrán vesztette életét. Az aznapi csapatból csak tizenhárman menekültek meg. Somi Judit tájékoztatást adott arról is, hogy majdnem minden országnak már van emléktáblája a múzeumban, sajnos azonban hazánkban nincs.

A bányarobbanásról készült irodalmi adatok alapján a nemzetközi bányamentőcsapat csak oxigénmaszkkal tudott leereszkedni és az utolsó halottat csak 1957. december 9-én hozták fel. De, hogy milyen nagy volt a robbanás az is bizonyítja, hogy a föld alatt élő lovak némelyikét több kilométerre találták meg, az egyik pedig amelyik nem tudott elmenekülni, fél méter mély lyukat kapált a patájával és abba rejtette fejét.

A bányászok szervezetsége alacsony fokú volt. A zömmel idegenek iránt a szakszervezetek nem igen érdeklődtek. A katasztrófa másnapján ébredtek csak fel, pl. J. Lediest a CSC, a keresztény szakszervezet főtitkára többek között az alábbiakat mondta: „Nem elég, hogy egy bűnbakot, mérnököt, csoportvezetőt bíróságon meghurcoljanak (...) a szénkitermelést irányító rendszernek kell választania a bíróság előtt. Ebben a rendszerben minden profitáló igazgatót, tulajdonost a haszon érdekli, ök

vezették be azt a bérézési módszert mely a bányászt csak a termelés növelésére sarkalja anélkül, hogy a biztonsággal törődne, ők tolerálják azt, hogy a biztonsági intézkedéseket áthágják.”

A vizsgálat két és fél éven át folytatódott, az eljárás 1962 februárjában ért véget. A másodfokú bírósági döntés az igazgató felelősségét állapította meg, aki felfüggesztett büntetést kapott, mert elhanyagolta a biztonságot és késedelmesen látott hozzá a mentőmunkálatokhoz. A részvénytársaság peren kívül egyezett meg az áldozatok családjának kártérítéséről. A mentési munka befejezése után a bányát ismét – kisebb termelési szinten – megnyitották, de miután nem kívántak munkát vállalni, így a bányát 1961-ben bezárták. Később feltárták egy szén-

ben gazdag telért és a bányát újból megnyitották. Véglegesen a termelést 1967 decemberében fejezték be.

Somi Judit megkeresése után a Bánya-és Energiaipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke, Rabi Ferenc felkarolta az ügyet -, majd fogadta a Szakszervezet székházában Somi Juditot és testvérét a szintén Belgiumban élő Asszonyi Klárát - köszönve tájékoztatásukat melyről eddig Szakszervezetünknek semmilyen információja nem volt. Megállapodtak a technikai kérdésekről és ennek kapcsán arról, hogy a BDSZ emléktáblát készített és annak avatására még ez évben sor kerül. A BDSZ megrendelt egy emléktáblát Sütői kemény mészkből. Az emléktáblát engedélyeztetni kellett a Múzeum vezetésével és a kiszállítást

a Magyar Külügy-minisztérium vállalta.

2009. augusztus 7-én (egy nappal a robbanás előtt, ugyanis augusztus 8-án, több száz családtag, látogató keresi fel a világ szinte minden tájáról a Múzeumot), csendült fel a Magyar Himnusz a Múzeumban az emléktábla avatásán, amelyen a BDSZ-t Hámori István Péter a BDSZ alelnöke, aki egyben az avatóbeszédet is tartotta és Kovács István a BDSZ Borsodi Bányászok Területi Tagozatának elnöke, a BDSZ országos tanácsának tagja képviselte. Az avatáson megjelent a múzeum igazgatója, Jean Louis Delaet igazgató -, a Charleroi Régió Bányászszakszervezet képviselője, Carlo Briscozini, emellett megjelentek a városi önkormányzat képviselői, a

múzeum dolgozói és közel száz meghívott és érdeklődő.

A múzeum vezetőjének beszéde után a magyar zászlóval letakart emléktábla leleplezésére, majd koszorúzásra került sor. Az ünnepség a Bányászhimnusz hangjaival zárult.

Kikre emlékeztek:

HÖFFLINGER SÁNDOR

1923. október 7-én született Felsőgallán. A magyar hadsereg 18. gyalogezred katonájaként esett fogdába 1945. április 15-dikén, a brit hatóságok Hollandiából internálták a belgiumi hadifogolytáborba. 1946. március 20-dikán szabadon engedik a kikötéssel, hogy a belga bányák egyikében dolgozzék. Belgiumban nősül meg és fiúk születnek. A halotti jegyzőkönyv szerint 1956. augusztus 31-én találják meg holtestét.

HRABOVSKY ISTVÁN

1923. augusztus 19-én született Sarkadon Hasonló életpályával indult, mint Höfflinger Sándor. 1956. augusztus 9-én, a bányaszerencsétlenség másnapján lett volna az esküvője Yvonne Bertrandtal. 1956. augusztus 18-án temették el Marcinelleben.

PERES JÁNOS

1915. március 20-án született Vésztőn. Ő, mint ENSZ menekült érkezett Belgiumba 1948. július 16-án. Felesége 1948. július 19-én érkezik Belgiumba négy gyerekkel (kettő Németországban), az ötödik már Belgiumban született. Mint politikai menekült jelentkezett be. Holttestét 1956. szeptember 17-én találták meg.

Egy régi – általunk eddig nem ismert – adósságot törlesztett Szakszervezetünk, amikor a magyar zászlóval letakart emléktáblát leleplezte és tisztelt meg a három magyar, de egyidejűleg mind a 262 áldozat emléke előtt.

E helyen is köszönetet mondunk Somi Juditnak, hogy megemlékezhettünk a hősi halottainkról.

Dr. Horn János

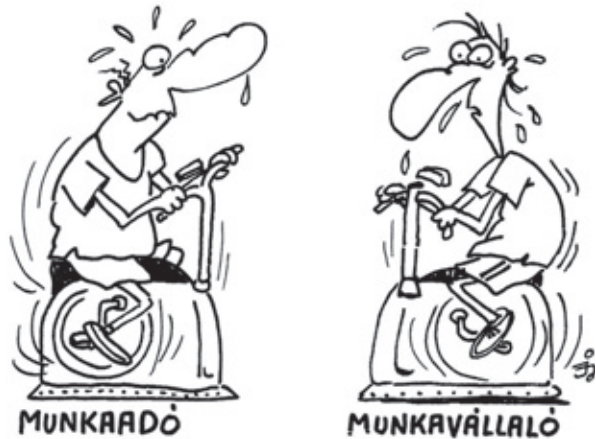
Ludvig Kessing

A bányában

A földalatti élet
jaj, kemény küzdelem.
A fáradt test, s a lélek
csatája, szüntelen.
A hosszú műszak terhe
- úgy érzed, vége nincs -
a lábadról leverne.
De csillékben a kincs!
Görnyesztő munka rájga
az egészségedet,
és megszorít a tárna,
mely sírod is lehet.
Minden kis zugban ott van,
ugráásra készen áll,
bízva az alkalomban,
pajtásod, a halál.
Arról - míg feldicsértek,
ti dalban gazdagok -,
hogy lent mint szól az ének,
ő, nincs fogalmatok!

(1913)

„VERSENYTÁRGYALÁS”

JÓGI ESETEK

Túlélési kézikönyv

azoknak, akik elvesztették a munkájukat,
vagy félnek, hogy elveszítik

Túlélési kézikönyv – nem csak a lapátra tett nemzedéknek. Ezzel a címmel jelent meg Peredi Ágnes újságíró új könyve, amely manapság jószerevel mindenkinek szól.

Ritók Magda munka- és pályatanácsadó szakpszichológus, az ELTE tanára, aki nemzedékeket segített hozzá, hogy megtalálják helyüket a munkában, hivatásukban így ajánlja a könyvet az olvasók figyelmébe: „A vihar lecsapott. Naponta jönnek a válsághírek a legfőbb feladat: túlélni ezt a korszakot, ép testtel, ép lélekkel, ép gerinccel.” – írja Peredi Ágnes könyvében, amely a túléléshez ad segítséget. Nemcsak az 1990 előtt felnőtté váltaknak, hanem mindenkinek, azoknak is, akik fiatalon kerültek nehéz helyzetbe. Az egyéni válságkezelés kézikönyvének is nevezhetnénk. Olvasóként azt éljük át, hogy egy gazdag megküzdés-ismerettel

rendelkező barátunk tanácsait olvasuk. Életszerű, gyakorlati tanácsokat arról, hogyan lehet felnőtt lélekkel, tartásunkat, önbecsülésünket megőrizve megküzdni a „lapátra kerülés” helyzetével. Igazi derű jellemzi Peredi Ágnes könyvét. Arra is tanít, hogy milyen külső és belső erőforrásokat találhatunk a túléléshez.”

A könyv ára 1498.-ft (szinte minden könyvesboltban megkapható), de megrendelhető tajpressl@gmail.com e-mail címen 20 %-kal kedvezmény-nyel.

Ez esetben az utánvétellel történő szállítás igen nagy költséggel jár, ezért telefonon nálam megrendelhetik (06-20-9-388-279 vagy 3-221-221) és akkor a BDSZ-be elszállítják a könyveket és a számlát annak állítják ki, aki megrendeli és innen vihető el.

H.J.

Köszönetnyilvánítás

SZJA 1 %

A Bányász Kultúráért Alapítvány Kuratóriuma köszönetét fejezi ki, hogy a 2008. évi 1%-os felajánlásból 122.872.-forinttal támogatták az Alapítvány célkitűzéseit.

A Bányászokért Alapítvány Kuratóriuma köszönetét fejezi ki, hogy a 2008. évi 1%-os felajánlásból 36.829.-forinttal támogatták az Alapítvány célkitűzéseit.

KÖSZÖNTJÜK A BDSZ XXXII. KONGRESSZUSÁT!

Munkavédelem

A Mátrai Erőmű ZRT. Bányászati Munkavédelmi Bizottsága 2009. október 01-én Visonta bányáüzemben, 2009. október 02-án Bükkábrányi bányáüzemben munkavédelmi ellenőrzést tartott.

Mindkét bányáüzemben az elnöki teendőt Percze László a ME Zrt Bányászati Munkavédelmi Bizottság elnöke látta el.

Visontai Bányáüzemben Kovács István felelős műszaki vezető, Bükkábrányi bányáüzemben Halmi György, felelős műszaki vezető tájékoztatta a Bányászati Munkavédelmi Bizottságot a téli intézkedési terv 2009/2010. őszi-téli csúcsra történő felkészüléséről, valamint a két bányászati terület munkavédelmi helyzetéről Dr. Dovrtel Gusztáv bányászati

biztonságtechnikai osztályvezető tartott tájékoztatót.

Az ellenőrzésen a BDSZ Munkavédelmi Bizottság is képviseltette magát.

A szóbeli tájékoztatókból egy-két fontosabb kiemelés:

- 1993 év óta (az integráció kezdete) a legkedvezőbb eredményeket érték el 2008 évben Visontán 12 statisztikai köteles munkabaleset történt, Bükkábrányban 5 statisztikai köteles munkabaleset történt.

- Az Igazgatóság által meghatározott 2009 évre vonatkozó célkitűzés 7 baleset/ 1 millió munkaóra - jelenleg ez a mutató 2009 év I-III. negyedében társasági szinten 3,5 körül alakul. Az eredmények a németországi mutatónál kedvezőbb, az elért eredmények azonban még tovább javítandók,

- kiemelt szerepet kap az oktatás és a tréning,

- az OMMF - és az MBFH ellenőrzések mindig pozitív eredményt hoztak,

- a foglalkozás- egészségügyi szolgálat kiemelkedően végzi a munkáját.

Mindkét bányáüzemben a Munkavédelmi Bizottság tagjai komplex ellenőrzést végeztek, majd azt követően kiértékelésekre került sor. A Munkavédelmi Bizottság az ellenőrzés során kisebb hiányosságokat észlelt, amit jegyzőkönyvbe foglaltak (a társaság vezetés azonnal ígéretet tett a megállapított hiányosságok azonnali felszámolására).

A bükkábrányi program az emlékház megtekintésével zárult.

Dr. Horn János

ÖRÖMHÍR

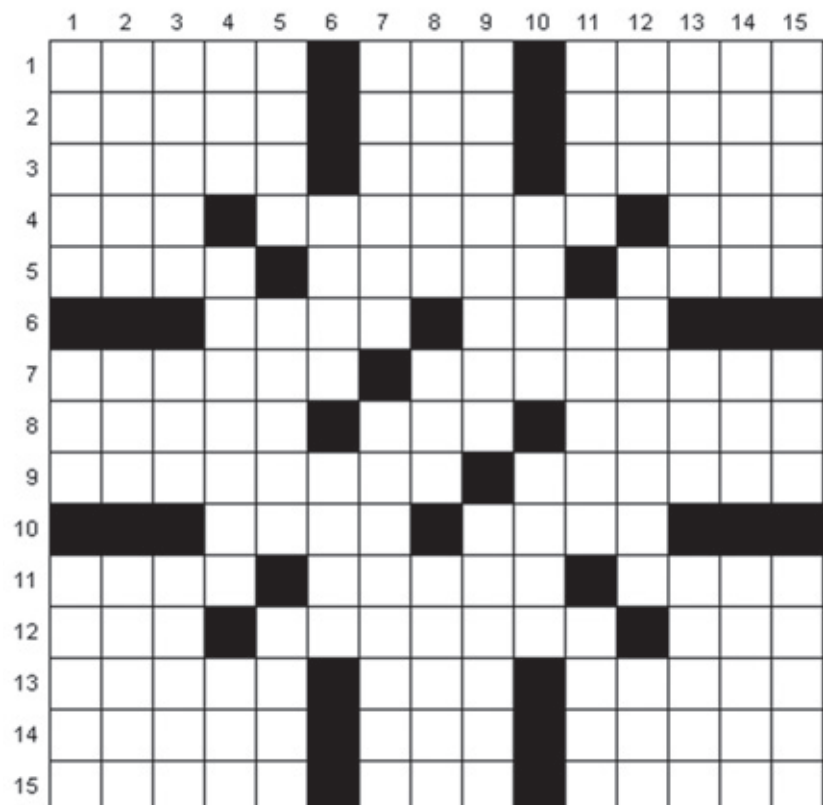
- Na Józsikám, pár évre adómentes sávba került

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA- ÉS
ENERGIAIPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Hosszú sorok

VÍZSZINTES: 1. Újságért fizetendő összeg. - Matematika, rövidítve. - Meghúzza magát, igyekszik rejtőzni. 2. Régi magyar kozmetikai márka. - Máj termelte emésztőnedv. - Női név. 3. Tudomásul, régi latin kifejezéssel: ad ... - Kortárs politikus (Zoltán). - Angol konzervatívok, ahogyan mi mondjuk. 4. Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, röviden. - Szárnyas gyermekalak a képzőművészetben. - Előtagként fület jelent. 5. Páros kötőszó. - Formai. - Ilyen ló is van. 6. Rideg. - Orvostudomány ága: ...ómia. 7. Anyagokat nagy tömegben mozgó. - **Regényes dunai sziget.** 8. Íz és illat együtt. - Kortárs színésznő (Éva). - Kereskedelmi alkalmazott. 9. **Frank uralkodócsalád, amely nevét Nagy Károlyról kapta.** - A lábához közelít. 10. Ropogósra, jól kisütött. - Fejér megyei község. 11. Fiatal. - Japán híradástechnikai márka. - Férfi udvarias megszólítása. 12. Kioszt, de csak félig. - Az erdélyi Oravicabánya román neve. - Urán és tantál vegyjele. 13. Függeszt - Borsod-Abaúj-Zemplén. - Magasan fekvő ázsiai terület. 14. Balatoni üdülőhely. - Világ közepe! - Ilona becézve. 15. Grízes. - Vállal, de csak félig! - Melyik embernek?

FÜGGŐLEGES: 1. Dunántúli város. - Tüzet csinál. - Gödöllő környékén fekvő község. 2. Alajos német változata. - Külföldi cipőmárka, de papagáj is. - Madár kicsinye. 3. Kortárs operaénekesnő (Katalin). - Megélt évek száma. - Uralkodói jelkép. 4. Vádak

közepe! - Seres Rezső világsikert aratott dala: ... vasárnap. - Fölé ellentéte. 5. Margarin márkája. - A pincébe, ahová mutatok. - Líftek márkája, nálunk is. 6. Fémek megmunkáló. - A Duna német mellékfolyója. Partján épült München is. 7. Feladatot végrehajt. - **Bizonytalan egyensúlyi helyzetű.** 8. Kire hasonlíthat egy gyerek? - Matuzsálemi korú. - Belgrád Gellért-hegye. 9. **Ingtalan után fizetendő költség.** - A szívárvány színeiben játszik. 10. Világhírű énekesnő: ... Turner. - Agitáció, rövidítve. 11. Baltikumban élő nép. - A dzsungel könyve farkasa. - Tyúk tájszóval, és névelővel. 12. Műsorszórási berendezés. - Bolti készlet része. - Jód és lítium vegyjele. 13. Oroszok kedvenc étele, tésztaiban hús. - Régi súlyegység. - Drágakő. 14. Olasz napilap: L'... (Jelentése: igazság). - Toledo fele! - Sportág, névelővel. 15. Valahol élő ember. - Helyet firtató kérdés. - Matematika diáknyelven.

Beküldendő a vastag betűs sorok megfejtése.

A rejtvenypályázat nyertesei

Július-augusztusi rejtvenyünk helyes megfejtése a következő: IRÁN, DÉVA, JÁK, TOGO.

A nyertesek: Darvas Lajos, 3720 Sajókaza, Sajó út 2.; Káldi Béláné, 8060 Mór, Kodály Z. u. 13.; Szabó Nikolett, 8172 Balatonakarattya, Árpád u. 67.

A nyereményeket postán küldjük el.

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226; 351-7758 • Fax/üzenetrógzító: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A Bányamunkásban megjelent cikkek Interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja a

Nyomdort Kft. • Telefon/fax: 223-1974 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630